

ОСНОВИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН НА ОСНОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Додурич В.В., асистент

Ясінецька І.А., д-р. екон. наук, професор

Кушнірук Т.М., канд. с.-г. наук, доцент,

E-mail: valera, vdd@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

Постановка проблеми. Розвиток економіки визначається значною мірою природним потенціалом територій країни і, головним чином, земельними ресурсами. Земельні ресурси дають широкий простір для соціо-еколого-економічного розвитку. Забезпеченість країн ними є важливою умовою екологічного, соціального, економічного регулювання взаємовідносин, які виникають в даній сфері. Ефективність земельних відносин є важливою умовою поступового переходу України до сталого розвитку.

Прогресивна світова спільнота нині пропонує курс на сталий розвиток, який підтримується та втілюється у документах Організації Об'єднаних Націй (ООН), адже зростає потреба у здійсненні заходів, спрямованих на протидію деградації навколишнього природного середовища [1]. Сфера використання, володіння та розпорядження, охорони та відтворення земельних ресурсів прямо відноситься до реалізації цих завдань, адже сталий розвиток полягає у визначенні і дотриманні балансу між соціально-економічним розвитком та необхідністю збереження оточуючого природного середовища. Сучасне використання земельних ресурсів характеризується споживацьким відношенням до них, що приводить до втрати корисних властивостей та деградації земельно-ресурсного потенціалу [3], а це створює в умовах переходу до сталого розвитку негативні тенденції в соціально-економічних, політичних, екологічних та суспільних процесах, які відбуваються в державі.

Виклад основного матеріалу. В руслі концепції сталого розвитку необхідно відмітити, що для збереження самобутності земельних ресурсів нинішнім і майбутнім поколінням недостатньо лише їхнього раціонального використання, як твердили основні законодавчі акти в нашій країні, і в меншій мірі приділялась увага відтворенню та охороні ресурсів, а фактично за рахунок нещадного використання земельних ресурсів вони виснажувалися і, як наслідок, може статися ситуація, коли майбутнім поколінням уже не буде що зберігати. Тому, вважаємо, земельні ресурси необхідно досліджувати саме через призму міжнародної парадигми сталого розвитку. Критерії вибору показників сталого розвитку були визначені в документах Комісії з проблем сталого розвитку ООН [3]. У триєдиному соціо-еколого-економічному підході до концепції сталого розвитку екологічна складова забезпечує цілісність біологічних і фізичних природних систем. Боротьба з деградацією земельних ресурсів, їх забрудненням, втратами біологічного різноманіття збільшують

здатність екологічних систем до самовідновлення. Економічна складова концепції заснована на теорії максимального потоку сукупного доходу, який може бути зроблений за умови збереження земельних ресурсів, за допомогою якого і здійснюється цей дохід [2]. Тобто, передбачається оптимальне використання земельних ресурсів, які є обмеженими. Спираючись на соціальну складову концепції сталого розвитку, передбачається, що людина повинна брати участь у процесах, які формують сферу землеустрою, сприяти прийняттю і реалізації рішень, контролювати їх виконання [2].

Зазвичай вживане поняття «земельні ресурси» – це землі, що використовуються або можуть використовуватись для сільського чи лісового господарства, містобудування тощо, необхідно наповнити більш широким змістом. Такий метод дасть нам можливість визначити корисність дослідження для засад сталого розвитку завдяки підходу, за яким науковці розглядають земельні ресурси як об'єкт дослідження, аспект пізнання земельних ресурсів та вибір об'єкта регулювання земельних відносин.

Висновки. Аналізуючи змістовні характеристики земельних ресурсів приходимо до розуміння того, що існуючі поняття їх змісту необхідно розширити і розглядати як комплексну систему сталості у земельній сфері на предмет використання, володіння та розпорядження, охорони та відтворення земельних ресурсів. Земельні ресурси запасу створюють певний резерв земель, який може забезпечити баланс інтересів економічного, соціального чи екологічного характеру при їх використанні, охороні та відтворенні, володінні та розпорядженні.

Таким чином, земельні ресурси – це складовий елемент сталого розвитку, який виступає просторовим базисом розвитку розширеного відтворення продуктивних сил, є власне природним ресурсом та акумулятором природних ресурсів, матеріальним ресурсом як товар, засобом виробництва в господарській діяльності, що забезпечує збалансованість процесів використання, володіння та розпорядження, охорони та відтворення потенціалу земельного фонду, які в новітніх умовах формуватимуть сталий розвиток суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Будзяк В.М. Сільськогосподарське землекористування (економіко-екологічні та управлінські аспекти) / Під наук. ред. С.І. Дорогунцова. – К.: Оріяни, 2006. – 488 с.
2. Лавейкін М.І. Реформування системи землекористування в Україні / М.І. Лавейкін. – К.: РВПС України НАН України. – 2002 – 376 с.
3. Управління земельними ресурсами. В.В. Горлачук, В.Г. В'юн, А.Я. Сохнич. - Миколаїв: Вид.-во МФ НаУКМА, 2002. – 316 с.